

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,

‘Wat is het toch goed en fijn als broers eendrachtig bij elkaar wonen.’ - zo begint Psalm 133. Je zou dat kunnen noemen: een lofzang op de verbondenheid van kinderen uit één gezin. En dat is ook werkelijk iets moois: mensen die familie zijn, die opgegroeid zijn in hetzelfde huis en elkaar veel te bieden hebben. Zoiets is overigens niet vanzelfsprekend. Er zijn ook gigantische ruzies tussen broers of zusters onderling. In de bijbel lees je regelmatig over de strijd binnen stammen. En waar je ook vaak over leest is, geruzie van mensen die die dicht op elkaar wonen en dus dezelfde belangen hebben. Weidegrond bijvoorbeeld om je schapen te laten grazen. De herders van Izaäk hadden ergens een put gegraven en water gevonden. (Genesis 26:20-22) ‘Dat water is van ons,’ zeiden de mensen van het naburige dorp Gerar. Ze noemden de put ‘*Èsek*’ - ‘ruzie’. Dus groeven de herder van Izaäk een andere put. Maar ook daarover kregen ze heibel. En ze noemde die put ‘*Sitnah*’ - ‘Strijd’, omdat ze ook daarover een conflict hadden. Daarom probeerden ze het voor de derde keer. En nu kregen ze eindelijk geen ruzie. En ze noemden die put ‘*Rechovoth*’ - ‘Rehoboth’, wat betekent: ‘ruimte’, omdat ze wel voelden, dat ze nu allemaal ruimte hadden voor hun eigen schapen. *Rehoboth*, ‘ruime plaatsen’ - je ziet het nog wel eens staan op kerkelijke gebouwtjes.

Hoe dan ook: als je binnen een gezin het gevoel hebt, dat er ruimte is, dat je mag zijn die je bent, dan kan je dat brengen tot echte verbondenheid. Tot het besef: we staan samen sterk. Psalm 133 zegt: dat voelt zó goed - het lijkt op de geur die opstijgt als de priester zijn gezicht en baard zalft met reukolie. Het is zo prachtig als de dauwdruppeltjes die je ’s morgens ziet glinsteren op de berg Hermon. Ja, van die liefde die je als familie samenhoudt gaat levenskracht uit, een gave van God voor altijd.

Indrukwekkende poëtische woorden. En we kunnen er ook iets van navoelen, misschien ook wel in de kerk waar we tenslotte ook broers en zussen zijn, in de diepere zin van het woord. Wat is het niet geweldig om mee te maken, dat die mensen die je ’s zondags ontmoet, ook met je meeleven bij ziekte, of als je iemand verloren hebt aan de dood. Wat kun je ook niet samen een plezier beleven, of in aanwezigheid van elkaar ontroerd zijn. Je geeft - en je krijgt soms zoveel van elkaar terug. Dat is de waarde van liefde tussen broers, broers en zussen. *Filadelfia* is dat in het Grieks. In de oudheid was er, in wat nu Turkije is, zelfs een stad die zo heette: *Filadelfia*, broederliefde. In Amerika heeft William Penn - geïnspireerd door de bijbel (Openbaring 3:7) - veel later die naam ook aan een stad gegeven. Hij kocht daar land van een plaatselijke stam, sloot vriendschap met hen en noemde de plaats Philadelphia, broederliefde. Nu is het mooi om veel aan elkaar te hebben als gezin of familie, als leden van één kerkgemeenschap. Maar Jezus stelt daar toch een kritische vraag bij: *als jullie alleen je broeders en zusters vriendelijk bejegenen, wat voor uitzonderlijks doe je dan? Doen de heidenen niet net zo?* (Mattheus 5:47). Het gaat juist om dat *overtreffende* (Gr. *perissos*) het overstijgende, meer dan het gewone. En dat is dus: verder kijken dan je eigen groep en juist de waarde zien van wie anders is.

Naast dat mooie Griekse woord *Filadelfia* komen we in de bijbel het woord *Filo-xenia* tegen (Romeinen 12:13). Dat woord kunnen we gemakkelijk herleiden als we denken aan de Xenos. Bij de Xenos in Arnhem worden allerlei producten verkocht uit vreemde landen. Xenos is dan ook het Griekse woord voor dat wat ‘vreemd’ is in de zin van ‘buitenlands’. En ook betekent het: vreemdeling. En zoals *Filadelfia* betekent ‘liefde tot de broer of zus’, zo betekent *Filo-xenia* letterlijk: ‘Liefde tot de vreemdeling’. Maar - opvallend genoeg - wordt het woord meestal vertaald met ‘gastvrijheid’. Alleen: deze gastvrijheid is zeker meeromvattend dan de hartelijkheid naar je eigen vrienden. In Hebrreeën 13:2 lezen we: *En houd de gastvrijheid - de liefde tot de vreemdeling - in ere, want zo hebben sommigen zonder het te weten engelen ontvangen.* Dat laatste zal wel overdrachtelijk bedoeld zijn, maar het zegt wel iets: als je echt gastvrij naar buiten toe bent, kun je heel bijzondere ontmoetingen hebben. Als je probeert de

ander in zijn anders-zijn lief te hebben kan er ook in je eigen leven heel wat veranderen, in positieve zin.

Het brengt ons bij het verhaal van de schipbreuk van Paulus. Hij wordt met een aantal gevangenen naar Rome gebracht op een schip. Maar er steekt een geweldige storm op. De bemanning wil er met een sloep tussenuit knijpen, maar daar steken de soldaten een stokje voor. Ze snijden de touwen door, zodat de sloep wegdrijft. De soldaten willen vervolgens de gevangenen doden om te zorgen dat ze niet kunnen ontsnappen, maar dat houdt de hoofdmans tegen, want die wil dat Paulus veilig in Rome aankomt. Het schip vergaat door de storm, maar de mensen komen zwemmend of met behulp van een stuk wrakhout aan land. Waar zijn ze? Het blijkt het eiland Malta te zijn. Daar zullen ze wel niet op zo'n stelletje drenkelingen zitten te wachten. Maar er gebeurt iets wonderlijks: *De plaatselijke bevolking gedraagt zich buitengewoon vriendelijk: ze verwelkomen hen en steken een vuur aan omdat het was gaan regenen en het koud was.* Dat is nog eens 'liefde tot de vreemdeling'. Maar die liefde wordt wel op de proef gesteld, want er gebeurt iets ontzettends. Terwijl Paulus hout op het vuur wil gooien, wordt hij gebeten door een gifslang. Een enorme schrik! Even denken ze: dat is vast en zeker een straf van Dikè, de godin van de gerechtigheid. Die Paulus zal wel een misdaad begaan hebben. Maar er gebeurt niets bijzonders. En dan denken de mensen van Malta: Hij moet wel een god zijn?

Niet ver daarvandaan woont de gouverneur van het eiland, een zekere Publius. Hij laat Paulus en de anderen bij zich komen en verleent hun drie dagen lang bijzondere gastvrijheid. Dat is echt liefde tot deze vreemdelingen. Zulke liefde maakt ook iets los. Waar een gastheer ruimte geeft, wordt hij vaak ook zelf toegelaten tot de ruimte en de wereld van de gast. De gastheer wordt dan gast. Publius ontvangt Paulus, maar Paulus hem laat delen in zijn wereld van vertrouwen op God. Paulus toont zich begaan met de vader van Publius en geneest hem en ook andere zieken op het eiland. Het blijkt een zegen te zijn om te delen in elkaars werelden.

Dit meeslepende verhaal heeft een vervolg in onze tijd: Op Malta zoekt men als kerken elkaar op. Er zijn projecten waarbij men samen zieken en ouderen bezoekt. In deze week van gebed ontvangt de katholieke aartsbisschop mensen uit de andere kerken. En de president van Malta nodigt elk jaar de kerkleiders uit voor een rondetafelgesprek en een kerstmaaltijd: Liefde voor de ander over grenzen heen. We kunnen het leren van Malta.

Wij, in Oosterbeek, zijn hier vanmorgen ook bij elkaar uit alle kerken. Dat is iets bijzonders - het is niet vanzelfsprekend. Meestal zijn we, als we naar de kerk gaan, bijeen met onze eigen broeders en zusters. Daar wordt de verbondenheid beleefd. Niet altijd overigens, want broers en zussen onderling hebben het ook niet altijd goed. Maar vaak kun je in je eigen geloofsgemeenschap iets beleven van de *filadelfia*, de broederliefde. Het bijzondere van vanmorgen, in deze oecumenische dienst, vind ik, dat het gaat om méér dan dat gewone, het overstijgende, de *filoxenia*, de liefde tot de ander die je nog vreemd is: Een bijzondere gelegenheid om elkaar te verrijken. Gastheer en gast van elkaar zijn. Protestanten kunnen hier van katholieken leren wat schoonheid van een kerkgebouw inhoudt en hoe waardevol en warm rituelen zijn en hoe de gewijde sfeer van de ruimte je ook innerlijk kan veranderen. Katholieken kunnen van protestanten leren wat de waarde is van veelvuldige gemeentezang en van de uitgebreide bezinning op bijbelteksten. Als we allemaal hetzelfde waren, zou de wereld er eenvormig uit gaan zien. Juist door de ontmoeting met de ander kunnen we, ook in onszelf, nieuwe gebieden ontsluiten, nieuwe manieren van denken ontwikkelen.

En dat geldt ook voor de grote wereld om ons heen. Dat geldt naar vluchtelingen toe, naar mensen in een subcultuur, of aanhangers van een andere levensfilosofie. Als we belangstelling en liefde hebben tot wie vreemd is of anders denkt dan wij, maken wij ons eigen leven dieper en rijker. En we scheppen meer begrip, en vrede in de wereld. Om het te zeggen met een variant op Psalm 133: *Wat is het toch goed en fijn als mensen van allerlei afkomst eendrachtig bij elkaar wonen... Daar geeft de Eeuwige zijn zegen: zo ervaren mensen altijd weer hoe mooi het leven is.*